

JAVNE FINANSIJE

Prof.dr Miro Blečić

III-Poreska evazija

➤ ***Poreska evazija*** predstavlja izbjegavanje plaćanja poreza.

➤ Vrste evazije poreza:

1. *Legalno (zakonito) izbjegavanje plaćanja poreza (zloupotreba prava),*

2. *Nezakonita evazija poreza.*

➤ Uzroci i posljedice izbjegavanja poreza:

1. *Subjektivni faktori*

-poreska svijest,

-poreski mentalitet,

- shvatanje pravičnosti,*
- osjećanje pripadnosti određenoj društvenoj zajednici,i*
- nivo obrazovanja.*

2. Objektivni faktori:

- visina poreskog opterećenja,*
- način oporezivanja,*
- visina kazni za poreske delikte,*
- učestalosti poreske kontrole,*
- stanje ekonomskih kretanja,i*
- česte promjene poreskih propisa.*

- Posledice evazije poreza su višestruke:
  - Fiskalni radman prikupljenih poreza,
  - Veća evazija doprinosi budžetskom deficitu,
  - Psihološki efekat ostvarene koristi,
  - Pravni efekat se eksponira u povećanju sporova,
  - Ekonomski efekat u smanjenim privrednim aktivnostima ,

- Socijalni efekat u smislu neravnopravnosti članova društva, i
- Politički efekat u smislu osporavanja legitimiteta vlasti i propisa.
- Politika suzbijanja evazije usmjerena je kroz preduzimanje :
  - 1.Administrativnih mjera za minimiziranje prika za evaziju,
  - 2.Ekonomskih mjera u smanjenja neto koristi od evazije, i
  - 3.Socio-psiholoških u smislu dobrovoljnog plaćanja obaveza.

- *Međunarodna evazija* poreza je sve prisutniji oblik potstaknut nesmetanim kretanjem kapitala.
- *Bazne kompanije*(sistem transfernih cijena vrši realokaciju poreza u cilju evazije poreza, utajena kapitalizacija-veći pozajmljeni od sopstvenog kapitala, off-shore kompanije-strani kapital dislociran po osnovu izostanka poreske harmonizacije).

- ***Predivanje poreza*** je radnja kada poreski obveznik prihvatiti poresku obavezu, ali poreski teret snosi neka druga osoba.
- ***-Namjerno ili nenamjerno***(kod posrednih ili indirektnih poreza-gdje potrošač snosi teret),
  - Unaprijed ili unazad*** (porez unaprijed ukalkulisan u cijenu i plaća ga potrošač), i
  - Jednostruka ili višestruka***(broj učesnika izmirenja obaveze).

- Dvostruko i višestruko oporezivanje karakterišu sledeći elementi:
  - postojanje jednog poreskog obveznika,
  - istovrsnost poreza,
  - postojanje jednog poreskog objekta,
  - postojanje više poreskih vlasti istog nivoa,
  - dvostruko istovremeno plaćanje poreza.

➤ ***Dvostruko oporezivanje*** se može javiti u tri oblika:

1. Interno dvostruko oporezivanje(pored države i porez nižeg poreskog organa),

2. Dvostruko oporezivanje u granicama federalne države(odnos nivoa vlasti i poreza kod federalnih sistema), i

3. Međunarodno dvostruko oporezivanje(po osnovu suvereniteta država).

- Postoji i višestruko oporezivanje kroz oblike:
  - Nadoporezivanja(plaća se više poreza istog oblika različitim nivoima),
  - Kombinacije poreza(više raznovrsnih poreza na isti osnov),
  - Dvostruko i višestruko oporezivanje

VAŠA

PITANJA?

Hvala na pažnji!

